

Biodiversiteit op straten en pleinen

Amendement en Motie bij het Groenbeleidsplan 2021 - 2031

In voorjaar 2019 nam de Gemeenteraad van Castricum het initiatiefvoorstel “Biodiversiteit in parken en bermen¹” aan. Met het plan beoogde de gemeenteraad het aanwezige groen op een natuurlijker wijze te beheren. Minder maaien, meer struiken, inheemse bollen en zaaigoed planten, allemaal maatregelen die ertoe zouden moeten leiden dat er meer planten, insecten en vogels in het groen te vinden zijn.

We zijn inmiddels twee jaar verder en zien hoopvolle resultaten van het geleidelijk veranderende beleid. Aan bijvoorbeeld de Mient, de Walstro en het Hendriksveld worden parken anders beheerd dan voorheen. Het heeft geleid tot meer groen, meer planten, meer insecten, kortom meer biodiversiteit. Ook op andere plaatsen in het dorp wordt minder gemaaid, waardoor er meer ruimte is ontstaan voor natuurlijke flora en fauna. Voorbeelden zijn te vinden aan de Dag Hammerskjoldlaan, de Soomerwegh en de Henri Dunantsingel.

Bloemrijk gras langs de Henri Dunantsingel

Gingen we met het vorige raadsinitiatief een ander beleid voeren op het bestaande groen, in deze combinatie van amendement en motie op het nieuwe Groenbeleidsplan, gaan we meer groene ruimte creëren.

¹ <https://castricum.raadsinformatie.nl/document/7366283/1#search=%22bermen%20en%20parken%22>

AMENDEMENT	
Amendement bij	Groenbeleidsplan 2021 - 2031
De raad van de gemeente Castricum in vergadering bijeen op 9 september 2021	

Overwegende dat:

- **De stedelijke omgeving belangrijk is voor veel planten en dieren.** Uit divers onderzoek blijkt inmiddels dat steden en dorpen een belangrijke functie hebben voor de natuur (Sweco, 2020²). In een groene stad gedijen veel planten, insecten en vogels, hoeveel bedreigingen er vaak ook zijn. Met een goed beleid kan de gemeente deze functie versterken, niet alleen door het beheer van bestaande groenvoorzieningen, maar ook door het aanleggen van nieuw groen.
- **Bomen en struiken helpen tegen hittestress.** Een belangrijke functie van groen in steden is het tegengaan van hittestress³. Er zijn metingen gedaan waarbij de temperatuur in straten zonder bomen in een warme zomer kan oplopen tot boven de 35 graden. In diezelfde straat, voorzien van bomen zou de temperatuur dalen tot onder de 30 graden, simpelweg door de aanwezigheid van groen en een bladerdek van de aanwezige bomen. Bomen zorgen voor verkoeling in de stad.
- **Groen helpt om regenwater op te vangen.** Een belangrijke functie van groen is tevens gericht op het opnemen van een grote hoeveelheid regenwater. De voorspelling is dat grote hoosbuien bij een veranderend klimaat vaker voor zullen komen. Ook in Castricum is het beleid erop gericht om regenwater zo min mogelijk in het riool te laten stromen.
- **Meer bomen en struiken bijdragen aan het vastleggen van CO2.** Elke boom die groeit legt CO2 vast in het hout dat zij vormt. Een vijftig jaar oude boom heeft in zijn leven circa 1 ton CO2 vastgelegd.⁴
- **Meer groen tot meer speelruimte leidt.** In parken, bosjes en op grasvelden kunnen kinderen veilig spelen. Hoe meer groen we creëren, hoe beter dat is.
- **Er een combinatie te maken is met een grotere verkeersveiligheid.** Een smallere straat met bomen, leidt tot aangepaste snelheid, een brede asfaltweg tot grotere snelheid en dus gevaarlijke situaties. De maatregelen voor meer groen zullen daardoor ook leiden tot een grotere verkeersveiligheid.
- **Groen bijdraagt aan recreatie en gezondheid.** Natuur in steden verbetert de menselijke gezondheid door fysieke inspanning te stimuleren. Daarnaast stimuleert natuurbeleving

² <https://www.gebiedsontwikkeling.nu/artikelen/sweco-steden-essentieel-herstel-van-wereldwijde-biodiversiteit>

³ <https://klimaatadaptatienederland.nl/actueel/actueel/interviews/hittebestendige-stad>

⁴ <https://www.smartcirculair.com/hoeveel-bomen-zijn-er-nodig-voor-de-zuurstof-van-1-mensenleven>

het geheugen, de aandacht en creativiteit, evenals geluk, sociale betrokkenheid en een gevoel van betekenis in het leven⁵.

- **Er een brede keuze is aan bomen en/of struiken.** Niet elke straat hoeft en kan worden volgezet met 40 meter hoge kastanjes. Ook lage meidoorns, magnolia's of kersenbomen behoren tot de mogelijkheden. Vogelbescherming Nederland heeft onlangs een uitstekend overzicht uitgegeven van geschikte bomen en struiken, die zowel bloesem als bessen dragen en daardoor insecten en vogels een nieuwe kans geven ⁶.
- **We hoge bomen aanplanten daar waar dat mogelijk is.** Is dat niet mogelijk, dan kiezen we voor lagere bomen. En daar waar de ondergrond minder geschikt is voor bomen, bijvoorbeeld omdat er een geasfalteerde weg is, dan kiezen we voor struiken of lagere groenbepanting. Sowieso is variatie een belangrijk punt. Hoe meer variatie, hoe meer biodiversiteit.
- **We een voorkeur hebben voor kroonvormige bomen.** Vanwege verkeersoverwegingen wordt er nog wel eens gekozen voor het planten van smalle, zuilvormige bomen. Op die manier komen busjes of vrachtauto's niet in botsing met takken. Vanuit klimaatadaptatie (hittestress!) maar ook biodiversiteit verdienen kroonbomen echter de voorkeur. Die geven meer schaduw en geven een groter oppervlak aan groen.
- **Het aanplanten en behouden van struiken een herwaardering behoort te krijgen.** Regelmatig zien we struiken verdwijnen om plaats te maken voor een gazon. Natuurlijk zijn er situaties waarin een kruidenrijke grasmatt prima is, maar we moeten ervoor waken dat er niet teveel struiken verdwijnen. Juist de combinatie van diverse lagen is belangrijk voor veel soorten insecten en vogels.
- **Het belangrijk is dat er (bij voorkeur inheemse) vaste planten geplant worden.** Vaste planten zorgen voor veel biodiversiteit in het openbare groen
- **De ambitie van een jaarlijkse toename van 185 bomen en 500 m2 groen overtroffen kan worden.** Het is goed dat er in het Groenbeleidsplan 2021 – 2031 een ambitie wordt uitgesproken. Het is hoopvol dat een eerste telling van de potentie aan extra bomen en groen de ambitie die in het Groenbeleidsplan wordt gesteld overtreft.

⁵ <https://www.wur.nl/nl/nieuws/Hoe-de-natuur-de-gezondheid-van-stadsbewoners-een-boost-geeft.htm>

⁶ https://www.vogelbescherming.nl/in-mijn-tuin/tuinrichting/populaire-bessenstruiken-bij-vogels?gclid=Cj0KCQjw5PGFBhC2ARIsAIFIMNcTHM_rBIsEliPTZ8dG-GtL7BvL6a9a0mUYXF1VeIAYmvKF154MAMsaAuefEALw_wcB

Dictum	<p>1. Besluit toe te voegen aan het Groenbeleidsplan op pagina 14 , paragraaf 2.2.3. de volgende ambitie : Daar waar mogelijk gaan we stenen en tegels verwijderen en er struiken, bomen of groenstroken voor terugplaatsen.</p> <p>2. Toe te voegen aan het Groenbeleidsplan op pagina 12 paragraaf 2.2.1 de volgende ambitie: De keuze voor de boomhoogte gaat van hoog naar laag, afhankelijkheid van de mogelijkheden. Daar waar mogelijk kiezen we voor kroonbomen. Alleen bij goed onderbouwde uitzonderingen worden er zuilvormige bomen geplaatst.</p> <p>3. Toe te voegen aan het Groenbeleidsplan op pagina 16, paragraaf 2.2.4 de volgende ambitie Naast bomen en gazon moet er voldoende aandacht en ruimte zijn voor het aanplanten van struiken en vaste planten.</p>	
Indieners		
Fractie:	Naam:	Handtekening:
GroenLinks	Gerard Brinkman	

Aldus aangenomen / verworpen door de raad van de gemeente Castricum in de raadsvergadering van 9 september 2021.

MOTIE

Motie bij:

Groenbeleidsplan 2021-2031

De raad van de gemeente Castricum in vergadering bijeen op 9 september 2021

Naast de overwegingen, behorende bij het Amendement op het Groenbeleidsplan 2021- 2031, tevens overwegende dat:

- In een aantal gevallen er gaten zijn ontstaan in de bestaande bomensingels of deze plotseling ophouden, terwijl er ruimte is om te verlengen. Een voorbeeld is te vinden op de Beverwijkerstraatweg waar aan de westzijde bomen zijn geplant. Er zijn echter een flink aantal 'gaten' gevallen in de loop der jaren. Door deze aan te vullen kunnen er op eenvoudige wijze extra bomen worden geplant.
- Het mogelijk is om in de diverse kernen parkeerplaatsen op te heffen en er bomen voor terug te krijgen. Omdat het om ongebruikte parkeerplaatsen gaat, leidt dit niet tot extra parkeerdruk. Uiteraard moet er goed onderzoek gedaan worden of de betreffende parkeerplaatsen werkelijk geen functie hebben.

Voorbeeld: Aan de Henri Dunantsingel staat het appartementencomplex Villa Rotonda. Onder het gebouw is een parkeergarage voor de bewoners, maar aan de Westzijde van het gebouw zijn 30 parkeerplaatsen gerealiseerd in het buitenterrein. Bij diverse tellingen blijken er gemiddeld 10 a 15 plaatsen bezet. Zelfs bij maximale pieken (20 auto's) zijn er 10 parkeerplaatsen onbenut. Deze 10 parkeerplaatsen zijn teveel aangelegd en kunnen worden toegevoegd aan de omliggende groenstrook. Als gekozen wordt voor opheffing van parkeerplaatsen aan de kop van deze parkeerplaats, kan ook de toerit verkort worden. Dan is er sprake van dubbele winst. Op de vrijliggende ruimte kunnen zeker 6 nieuwe bomen geplant worden.

- In een aantal gevallen brede 'drie-baanswegen' midden in woonwijken zijn aangelegd en deze versmald kunnen worden tot twee-baansbreedte. De vrijkomende "derde" baan kan worden omgebouwd tot een combinatie van parkeren en groen.

Voorbeeld: In Bakkum is de van Uytrechtlaan een brede, geasfalteerde weg. Mede omdat er geen bochten in de weg zijn, nodigt het uit tot hard rijden, niet wenselijk middenin een woonwijk met veel spelende kinderen. Veel auto's staan geparkeerd op het eigen erf en er wordt daardoor minder gebruik gemaakt van de mogelijkheid om auto's aan de zuidzijde van de weg te parkeren. Deze zuidzijde van de weg kan daarom prima als groenstrook worden ingericht, waarbij er om en om struiken, bomen en 2 of 3

parkeervakken gemaakt kunnen worden. In de van Uytrechtlaan kunnen zodoende 15

groenstroken gecreeerd worden.

- Bestaande smalle wegen in woonwijken in een aantal gevallen als eenrichtingsweg kunnen worden versmald. Daardoor ontstaat er ruimte voor een combinatie van parkeren en groen.

Voorbeeld: De Karel Doormanstraat, van Kinsbergenstraat en Joos de Moorstraat zijn met elkaar verbonden en vormen samen een u-bocht. Als de drie wegen versmald worden tot een éénrichtingstraat, zal dit de veiligheid in de buurt ten goede komen. Dankzij de versmalling ontstaat er tevens ruimte om aan 1 zijde van de straat zowel insteekparkeerplaatsen als nieuw groen te realiseren.

- Door het creëren van 'uitstulpingen' van de stoepen er met minimaal verlies van parkeerruimte struiken en in sommige gevallen wellicht zelfs bomen geplant kunnen worden. Uit een eerste telling blijkt met name deze maatregel het allergrootste effect te sorteren.

Een voorbeeld is te vinden in de H. Roland Holststraat, waarbij goed is te zien dat de boom relatief weinig plaats inneemt.

--

Dictum	Roept het college op om : <ol style="list-style-type: none">1. Daar waar dat mogelijk is, bestaande rijen bomen aan te vullen.2. Een inventarisatie te maken van parkeerplaatsen, die in de praktijk niet gebruikt worden en een voorstel aan de Raad te doen toekomen om deze overbodige parkeerplaatsen om te bouwen tot groenstroken.3. Een inventarisatie te maken welke straten versmald kunnen worden, dan wel kunnen veranderen naar eenrichtingsverkeer en een plan van aanpak hiervoor aan de Raad te presenteren.4. Een plan van aanpak aan de Raad te presenteren, waarbij er door het creeren van 'uitstulpingen' van de stoepen met minimaal verlies van parkeerruimte vaste planten, struiken en in sommige gevallen wellicht zelfs bomen geplant kunnen worden.5. Een analyse te maken van de efficiency van de verschillende maatregelen, waarbij het uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk struiken en bomen planten binnen het beschikbare budget.6. Werk met werk te combineren en daar waar aan straten gewerkt wordt vergroening mee te nemen als uitgangspunt.7. Op basis van bovenstaande inventarisaties een plan van aanpak met meerjarenbegroting op te stellen voor het planten van extra bomen en struiken, waarbij het doel is om de voorgestelde jaarlijkse ambitie van 185 bomen en 500 m2 extra groen te overtreffen.	
Indieners		
Fractie:	Naam:	Handtekening:
GroenLinks	Gerard Brinkman	

Aldus aangenomen / verworpen door de raad van de gemeente Castricum in de raadsvergadering van 9 september 2021

Bijlage 1 Hoeveel bomen en struiken kunnen er bij komen ?

In het bovenstaande zijn van de vijf genoemde maatregelen voorbeelden gegeven. Er is een inventarisatie uitgevoerd in de verschillende kernen van onze gemeente. Net als bij de Regionale Energie Strategie zou je kunnen zeggen, dat dat heeft geleid tot “zoekgebieden” voor meer bomen en groen. In de praktijk kunnen er diverse belemmeringen zijn, die ertoe leiden dat een ‘zoekgebied’ voor groen zal moeten afvallen. Maar ook zou een betere analyse ertoe kunnen leiden, dat in bepaalde zoekgebieden juist meer bomen of struiken geplant kunnen worden.

De telling , die nu gedaan is leidt tot 2.007 extra bomen en struiken, verdeeld over de hierboven geschetste 5 maatregelen.

Tabel 1 Aantal bij te plaatsen struiken en bomen

	Bomenrijen aanvullen	Parkeerplaatsen opheffen	Versmalling van de weg	Eenrichtingstraat	Uitstulpingen icm parkeren
Bakkum	11	5	15		102
Castricum	45	58	100	155	522
Akersloot	36			26	164
Limmen	141				377
Buitengebied	250				
Totaal 2.007	483	63	115	181	1.165

Het meeste effect sorteert de maatregel waarbij er per straat gekeken wordt of kleine uitstulpingen gemaakt kunnen worden, waarbij er bijvoorbeeld 1 m2 stoep/parkeerruimte benut wordt voor een groenvak. Bij een slim gebruik van de ruimte hoeft dit niet te leiden tot verlies van parkeerplaatsen.

Het aanvullen van bestaande bomenrijen is de meest eenvoudige maatregel, omdat veelal de ruimte er al voor aanwezig is.